Joost Prinsen

Paasprijsvraag

Met het gedicht 'Mandalay' van Rudyard Kipling (1865-1936) maakte ik kennis via 'The Crown', die pracht Netflixserie over de Britse koninklijke familie. Ergens in de derde jaargang declameert Lord Mountbatten (Charles Dance) het laatste couplet voor een zaal oud militairen. Toevallig kwam ik het couplet kort daarna tegen op een site als 'Honderd gedichten die iedereen moet kennen' of 'Beroemde verzen uit de twintigste eeuw' of zo.

Hier is dat slotcouplet:

Ship me somewhere east of Suez, where the best is like the worst,
Where there aren't no ten commandments, and a man can raise his thirst;
For the temple-bells are callin', an' it's there that I would be
By the old Moulmein Pagoda, looking lazy at the sea;/
On the road to Mandalay,
where the old Flotilla lay,
With our sick beneath the awnings when we went to Mandalay!
Oh the road to Mandalay,
Where the flyin'-fishes play,
An' the dawn comes up like thunder outer China 'crost the bay!

'Flotilla' betekent flottielje: een verzameling kleine oorlogsschepen. En voor 'awning' geeft mijn Prisma woordenboek uit 1955: zonnetent, markies, luifel. De rest is vrij eenvoudig Engels zoals het meeste werk van Kipling, de schrijver van Jungle Book, in eenvoudig Engels geschreven is.
In het vrij lange gedicht is een Britse militair aan het woord die terugverlangt naar een meisje uit Mandalay en naar die mooie tijd in Birma. Een Britse variant op onze nostalgie naar de tijd dat we Indië nog hadden. *Arm Den Haag dat jij maar niet vergeten kan / de tijd van krontjong en van gamelan*, in de woorden van Willem Wilmink, wiens oeuvre trouwens wel wat op dat van Kipling lijkt.
Ter zake eindelijk. De afgelopen jaren heb ik u diverse keren met Kerstmis met een vertaalprijsvraag opgezadeld. Daar kwamen steeds veel reacties op ook van mensen wiens kerst ik had vergald omdat ze dagen bezig waren geweest de juiste woorden te vinden.
Afgelopen kerst liet ik verstek gaan maar ik haal het nu graag in. Te meer omdat wij hoe het weer ook is, waarschijnlijk evenveel binnen zullen zijn als in de decembermaand.
U begrijpt het inmiddels: ik wil dat u bovenstaand couplet vertaalt. Vooral naar de eerste twee regels ben ik benieuwd. De woordjes zijn makkelijk genoeg maar de vertaling niet, is mijn eigen ervaring.
Eén voorwaarde: u mag vertalen zo u wilt maar u moet in uw vertaling het rijm handhaven.
Drie boekenbonnen van vijftig euro voor de drie beste vertalingen.
Inzenden mogelijk t/m dinsdag 21 april naar redactiesecretariaat@mediahuis.nl
Prettige Paasdagen mensen en blijf gezond.

Zestig dagen ic was nachtmerrie

Annemarie de Jong
a.de.jong@mediahuis.nl

Aldo Wink verzwakt en twintig kilo lichter na langdurige ic-opname.

Amsterdam ■ „Ik was er nog, maar vraag niet hoe. Twintig kilo afgevallen, alle spiermassa verdwenen en als ik mijn arm optilde begon ik al te hijgen. Totaal op, ik moest helemaal vanaf nul beginnen." Aldo Wink (53) lag zestig dagen aan de beademing op de intensive care, met dubbele longontsteking en ARDS.

„Twee keer heeft mijn laatste uur geslagen, maar mijn hart bleef doorgaan. Ik heb het gered", zegt hij een jaar na ontslag uit het ziekenhuis. De oude wordt hij nooit meer. „Dat is een rouwproces. Ik moest afscheid nemen van mijn oude leven, mijn oude ik. Dat is emotioneel zwaar, voor jezelf en je geliefden. Het lijkt wel of ik opnieuw ben geboren."
Hij leeft intens mee met coronapatiënten die vechten voor hun leven. „Ik word weer helemaal teruggegooid in de tijd. Mijn familie ook. Voor hen was het net zo'n nachtmerrie als voor mij. De longinfectie door corona heeft zeer sterke overeenkomsten met ARDS (ernstige longaandoening). Vrienden begrijpen nu pas echt wat we hebben meegemaakt."
Hij wil een lichtpuntje zijn voor coronapatiënten, die verzwakt van de ic komen. „Voor hen begint een moeilijke strijd, met ups en downs. Artsen gaven geen cent voor me. Dachten dat ik in een rolstoel moest blijven zitten. Moet je nu kijken. Ik wandel. Loop trappen. Ik geniet. Het is een lange weg, maar het kan."
De ellende begint op 26 januari 2019 aan de kust van Alicante in Spanje, waar Aldo Wink met echtgenote Debby - geboren in Zaandam - verblijft. Op 2 februari willen ze terugvliegen naar Nederland. „Ik herinner me nog goed dat we tijdens een wandeltocht beiden een beetje last kregen van onze keel."
Debby knapt weer op. „Maar ik begon me in rap tempo beroerder te voelen. Het hoesten hield me wakker en ik had een lichte koorts." Een huisarts schrijft paracetamol, penicilline en een inhaler voor.
De volgende nacht gaat het mis. „Ik begon bloed op te hoesten en kon nog maar amper op mijn benen staan." Uiteindelijk belandt hij met de diagnose longontsteking en 41 graden koorts in een ziekenhuis in Benidorm. Het is warm en hij drinkt veel tegen de dorst. „Toen alle plasflessen vol zaten zat er niets anders op, ik moest het bed uit."

Goudvis

Hij loopt vier meter naar de wc. „Ik begon als een goudvis naar zuurstof te happen, maar het lukte me net om te plassen en terug te lopen. Direct dat zuurstofmasker weer op." Dagelijks krijgt hij zakken antibiotica toegediend, niets slaat aan. De vierde ochtend is het zuurstofgehalte in zijn bloed nog maar 69 procent. „Binnen no time kwam er een broeder binnen, tikte de remmen van de wieltjes van mijn bed los en bracht me zonder iets te zeggen met de lift naar -1, de kelder waar de intensive care zich bevond."
De diagnose is ARDS. „Een heftige ontstekingsreactie in de longen. Je hapt letterlijk naar lucht." Met een buis in zijn luchtpijp ligt hij in een kunstmatige coma. Zijn toestand is kritiek en Debby laat zijn moeder, zoon en zus overkomen.

Hallucineren

Aldo Wink hallucineert hevig. „Het was huiveringwekkend, omdat het honderd procent echt leek. Ik wist niet dat een mens zo bang kon zijn."
Na twee weken laten de artsen hem iets ontwaken. „Eerst hadden ze tracheotomie toegepast. De zuurstofbuis gaat via een snede in de luchtpijp in plaats van de mond. De buis in mijn mond werd namelijk een probleem, mijn mond droogde uit en mijn lippen begonnen te barsten."
Antibiotica hebben geen effect. Artsen staan voor een raadsel. Langzaam wordt de zuurstoftoevoer teruggedraaid. „Ik voelde dat ik stikte, raakte in paniek en probeerde om me heen te slaan, maar ik lag met mijn handen en voeten vastgebonden aan bed." Af en toe wordt hij in een stoel gezet, beter voor zijn longen. Twee keer per dag mag hij bezoek krijgen. „De rest van de dag was ik alleen. Aan het vechten."

> 'Erop of eronder, ze konden niets voor mij doen'

„Mijn familie en ik hebben dit letterlijk en figuurlijk als een marteling ervaren", zegt Wink die klassiekers fietste, marathons liep, weet wat afzien is. Opnieuw wordt hij onder zeil gebracht. „Ik had weer rust. Maar ondertussen lag ik nog steeds aan de beademing en was mijn situatie onveranderd." Debby probeert hem naar een Nederlands ziekenhuis te krijgen. Maar volgens de artsen kan dat alleen als hij zelfstandig ademt. Wink blijft koorts houden en heeft ziekenhuisbacterie MRSA opgelopen.
„Het was nu erop of eronder. Ze konden niets meer voor mij doen.

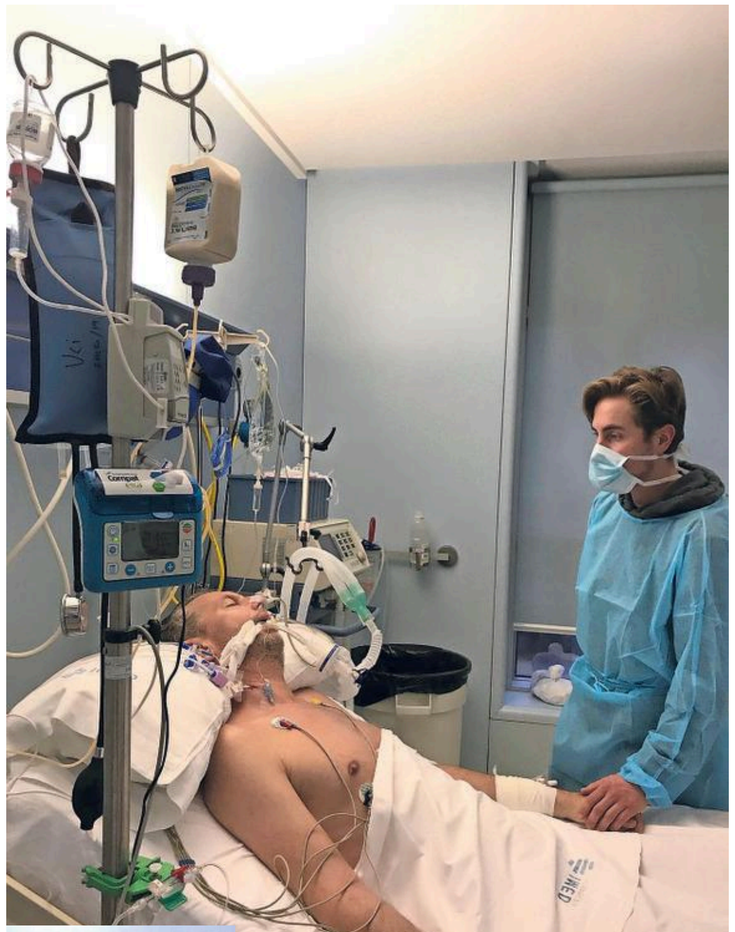

De zoon van Aldo Wink komt in allerijl naar de Spaanse ic.

Aldo Wink (53) weer aangesterkt.

Mijn lichaam moest het nu zelf doen." Debby vraagt familie en vrienden - gelovig of niet - die avond thuis een kaars voor hem te branden, te bidden en aan hem te denken. Wonderwel haalt hij de ochtend. Maar hij is op. „'Ma', probeerde ik te zeggen,'het is mooi geweest, laat me maar gaan'. 'Niets ervan', zei ze, 'je moet doorvechten.' Die avond toen ik alleen was trok ik alles eruit. De beademing, de katheter in mijn pisbuis, slangen van infusen." Twee verpleegsters staan vloekend naast zijn bed: „What is wrong with you!"
In week zeven is het Debby gelukt. „Met de 'Sea Level Air ambulance' en vlak voor vertrek nog enkele bloedtransfusies, durfden mijn familie en de artsen het erop te wagen." Met een medisch team aan boord vliegt hij naar Amsterdam. Omdat het zuurstofgehalte in zijn bloed zo laag is wordt op 'sea level' gevlogen.
Op de ic van het Amsterdamse BovenIJ ziekenhuis gaat het eindelijk beter. „Stap voor stap is de extra zuurstoftoevoer van de beademingsmachine afgebouwd." Artsen vertellen hem dat 'ze zelden iemand zo verwaarloosd uit een ander ziekenhuis hadden opgenomen'.
Hij heeft het gered. „Ik kon weer op eigen kracht ademen, na in totaal zestig dagen aan de beademing te hebben gelegen." Op 12 april mag hij naar huis. In een rolstoel, twintig kilo lichter. „Die overstap is enorm. In het ziekenhuis word je continu gemonitord en ineens lig je thuis op de bank."
„Een week na thuiskomst ben ik door Mel Major van UMC Amsterdam/Hogeschool van Amsterdam gevraagd mee te doen met het Reach-onderzoek."
Hij revalideert met hulp van een fysiotherapeut, diëtist en wijkverpleging. „Het is heerlijk dat ze positief met je aan de slag gaan." Na twee maanden volgt EMDR-therapie voor traumaverwerking. „Revalideren is vijftig procent fysiek en vijftig procent mentaal. Je bent onzeker, moet je grenzen weer leren kennen. Als revalidatie van ic-patiënten goed wordt aangepakt scheelt dat zoveel leed. Als ik niet was geholpen, was ik in een diep gat gevallen."

Strijd

Herstel is een lang traject. „Familie en vrienden denken na een tijdje misschien dat het weer prima gaat. Maar de strijd wordt nog geleverd." Zelf begint hij te vroeg met werken. „Elke email, app of telefoontje was teveel. Ik moest alles weer loslaten. Nu pas heb ik het zelfvertrouwen en durf ik vooruit te kijken."
Een boodschap voor ex-coronapatiënten? „Probeer te accepteren wat er is gebeurd. Hoe moeilijk ook, het is je overkomen. Het is niemand te verwijten en jezelf al helemaal niet. Ik ben een ander mens, maar er zijn nog ontzettend veel mooie dingen in het leven."

KNVB: toch afronding van betaald voetbal

Zeist ■ De eredivisie en eerste divisie worden deze zomer, als de omstandigheden dat toelaten, alsnog hervat en afgerond.

De KNVB en de Eredivisie CV hebben dat de clubs uit het betaalde voetbal dinsdag in een videoconferentie laten weten. De intentie is om de competities halverwege juni te hervatten.
Sinds de eerste week van maart wordt er, vanwege de uitbraak van het nieuwe coronavirus, niet meer gevoetbald. Meerdere clubs, waaronder Ajax, PSV en AZ, verzochten de KNVB vorige week een punt achter het seizoen te zetten. De Europese voetbalbond Uefa verzocht alle landen het seizoen, indien mogelijk, af te ronden. Als daar geen gehoor aan gegeven wordt, zou dat gevolgen kunnen hebben voor het aantal beschikbare tickets voor Europese clubtoernooien.
De KNVB wil halverwege juni eerst de inhaalwedstrijden FC Utrecht - Ajax en AZ - Feyenoord afronden. In het weekeinde van 19 tot en met 21 juni is dan de eerste complete speelronde. Daarna moeten nog zeven speelronden worden afgewerkt.
Het langer doorspelen heeft wel de nodige consequenties. Contracten van spelers lopen tot eind juni.
→ Sport 23: Fifa-richtlijnen voor spelerscontracten

Voorlopig geen versoepeling regels

Van onze verslaggever

Den Haag ■ Er komen nu geen nieuwe maatregelen om de coronaepidemie tegen te gaan. De reeds genomen maatregelen lijken het virus al wat te beteugelen, zegt premier Mark Rutte. Maar het is nu wel zaak de regels te blijven naleven, ook in het paasweekend, onderstreept hij.

Volgens Rutte is de kans 'zeker reëel' dat de strenge maatregelen ook na 28 april nog van kracht blijven.
Dat de razendsnelle opmars van het virus lijkt te vertragen, komt 'doordat we ons aan de maatregelen houden', zei hij gisteren in een persconferentie na afloop van het overleg van de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb). Als Nederlanders zouden stoppen met de regels naleven, „schieten we meteen weer naar een nieuwe hoge piek. Een grotere fout kunnen we bijna niet met elkaar maken. Dat zou alles tenietdoen wat is opgebouwd", aldus Rutte.
„Blijf zoveel mogelijk thuis, ook in het komende paasweekend." Hij roept op Pasen dit jaar thuis te vieren. „Misschien met een digitaal bezoek aan opa of oma, met een lekkere paasbrunch met het gezin, of met een wandeling in de buurt." Die wandeling moet natuurlijk wel op anderhalve meter afstand, benadrukt Rutte.
Voorlopig zijn de maatregelen tot en met 28 april van kracht, maar de kans is groot dat ook daarna alle coronaregels nog blijven gelden.

Mark Rutte kondigt geen nieuwe regels aan. FOTO ANP/BART MAAT

Adem

Terug naar normaal is een zaak van een lange adem, aldus de premier. „Als we vanaf 28 april al stappen kunnen zetten, het loket gaat echt niet in één keer weer open." Volgens Rutte wordt gekeken naar 'een intelligente weg terug' vanuit de strenge maatregelen, verwijzend naar wat het kabinet noemt de 'intelligente lockdown' waar we nu in zitten. „Het kabinet denkt na over allemaal verschillende scenario's."
Het panel van wetenschappers waar het kabinet op vaart, het zogenoemde Outbreak Management Team (OMT) van het RIVM, heeft in een advies voorwaarden gesteld aan het afschalen van de genomen maatregelen. Zo'n OMT-advies wordt volgens Rutte in principe altijd overgenomen. Het gaat om vijf voorwaarden. Het aantal mensen dat door één patiënt wordt besmet moet structureel kleiner zijn dan één. Ook moet er voldoende testcapaciteit zijn en moeten de ziekenhuizen het aankunnen. Verder moet de bron- en contactopsporing op orde zijn en moeten de effecten van het loslaten van de maatregelen te meten zijn.
Daarmee lijken horeca, recreatiebranche, middenstand en tal van andere sectoren nog langer een economisch loodzware tijd te moeten doormaken. De strenge maatregelen zijn juist nodig voor economisch herstel, betoogt Rutte. Wie roept om versoepeling omdat de economie daarom zou vragen, creëert volgens hem 'een schijntegenstelling'.
De economie loopt zware klappen op door de epidemie én door de maatregelen om die de kop in te drukken. Te vroege versoepeling zou de economie juist verder schaden, waarschuwt Rutte. „Dan wordt niet alleen onze gezondheid, maar ook de economie nog harder en langer geraakt."
→ Corona 7: Kabinet denkt over verplichte corona-app